Spirit of Bosnia / Duh Bosne
An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

MEJDAN SIMEUNA ĐAKA

Petar Kočić

Tišina. Samo kotao kvrca i katkad varnica prsne, pa se kao u ljutini raspršti i utrne. Kroz porazbijane crkvene prozore širi se težak, zagušljiv miris od zejtina i tamjana i miješa se s mlakim rakijavim zadahom koji se diže povrh uzavrelog kotla.

– Daj mi kaži, Mićane! – trže se majstor Glišo kao iz dubokog premišljanja, primače se vatri, istrese lulu o dlan, pa je opet napuni i metnu ugljen… – Daj mi kaži, Mićane, moreš li ikako znati što Simeuna ne zakaluđeriše? Eto, re'ćemo, služiš već puni' trideset godina kaluđere, pa ćeš to, ja mislim, bolje znati nego iko drugi. E da 'vamo rečeš da nije učevan, jest brate, bogme duplo, kabasto učevan! Eno u namastiru ima makar dva tovara knjiga, pa koju god otvori, zna u njoj, na moju dušu, ko i sarajevski vladika, a da i ne mećemo u račun ovog banjalučkog trbušatog Likotu što nosi škrljak ko i svaki švapski šikutor, sram ga i stid bilo Kristova lišca!

– I ja se, ljudi, tome čudim: što bi to moglo biti posrijedi? – ču se neko iza kace, pa zijevnu i strese se.

– E moj brate, učevan veliš! On 'vamo učevan jest, ama nije sve ni u nauci. Sjarni-de, Glišo, taj ugarčić!

– Junaci moji, ja bi' reko da je tome rakija najviše kriva.

– Ono da…, doduše…, 'nako po pravi…

– Ja ne znam – zavija i zapleće Mićan.

– Rakija, Mićane, rakija! Nemoj zavijati. Časnog mi krsta, krstio se njim već klanjo ko Turčin ili nosio škrljak ko trbušati Likota – sram ga i stid bilo Kristova lišca! -, ako Simeun nije do sada popio toliko rakije da bi se na njoj, kad bi se puštila kroz badanj, moglo samljeti dvadeset ulčeka sirove zobi!

– Ti, majstore, uvijek pregoniš! – ljutnu se Mićan. – Dvadeset ulčeka sirove zobi! Ne griješi, bolan, duše!

– Ne gudi ni ti, Glišo, baš tako debelo! – ču se onaj iza kace i opet zijevnu. – Piju, a i pili su, dragosti moja, i drugi. Ili je pokojni Silavestar pio, ili je živ rob nije pio, pa ga jope' zaigumaniše, pa zaproigumaniše, dok ga čak i ne zajermonašiše. Šta ti veliš

Mićane?

– Bolje da i to rade nego da nose škrljake i da se po Banjoj Luci šajcaju sa švapskim rospijama ko trbušati Likota, sram ga i stid bilo Kristova lišca! I to mi je vladika i jedan Kristov svještenik! – viknu majstor Glišo i prezrivo pljunu.

Mićan ih pogleda mrko, debelo, pa mirno, kao s nekom tugom nastavi:

– Ćud je njemu njegova kriva, ćud! On će šjeđeti s tobom, razgovaraće se, bratski će se ljubiti i grliti, onda će skočiti i podvrisnuti: "Stoj! Budi mene miran" – pa će te na mrtvo ime isprebijati ako je jači. Krošto, zašto, to nek' sami bog zna. A pravo, po duši kad budemo govoriti, mekana je srca i podatne ruke: zalogaj bi čovjeku iz usta dao. Nema vajde kriti, voli braćo, i da malo udari u stranu kad što o sebi govori. Ali njegova laž, njegove, 'oću reći, bešjede, nijesu nikom na šteti.

– Kakav je da je, naš je! Drag nam je.

S onu stranu crkve čuše se promukli glasovi, odjeknuše potmulo kroz crkvu, razliše se i tihano, dršćući izumriješe u vrhovima četvrtastog zvonika i oblo svedenog kubeta.

– Eto i', na moju dušu, kotlu! – trže se Mićan kao da ga nešto za srce ujede i ustade sa stoca.

Na avlijskom zidu više kotla zatreperi svjetlost od svijeće, pa se zaigra po kotlu dok se i po nama ne rasu. Iznad oltara prema vatri ukaza se Sopronija Luburić Knežopoljac, proiguman od namastira Gomjenice, i Simeun Pejić Rudar, đak od namastira Gomjenice. Ogrnuli nekakve stare, lisičinom postavljene ćurkove, ispriječili podugačke čibuke, pa idu i pomalo posrću, a đače pred njima nosi debelu, voštanu svijeću.

– Dobro veče, ktitori i priloženici sija svjatija obitelji vsego mira!

– Bog dobro dao, oci naši du'ovni! – odazvaše se svi i poskakaše na noge.

– Rakijo majko! – prošapta neko u mraku.

– Ama, vi se nešto zagovorili o Simeunu i o starim kaluđerima, pa čusmo… Ne da nam se spavati… te dođosmo da… – zapleće jezikom otac Sopronija.

– Ne šjedaj, Simeune, na tu klupu! – viknu Mićan i poodmače mu svoj stolac da sjedne. – Maloprije nam se ne'otice prosu kom, pa je, prošćeš, mokra.

– Nije ni on najsuvlji – promrmlja neko iza kace.

– Šta vi to pričate o meni? – učini se Simeun kao da i ne ču što onaj u mraku reče.

– Zbilja, brez šale, šta vi to pričate o mom Simendašu, o mom starom deliji i branitelju ove obitelji i ove naše svete ćabe? – reče vrlo meko, gotovo pobožno, otac Sopronija i sjede na prag od podruma. – Ja najvolim na pragu…

– Od podruma! – dodade neko iz mraka.

– Ama, ko to večeras neprestano nadovezuje i bronda u mraku?! – razgoropadi se Simeun, skoči pomamno sa stoca i živo sijevnu očima. – Časne mi trapeze, ja ću š njim večeras morati podijeliti mejdan ko birzemanile s Asan-begom Čekom od Sane, pa kome bog i sreća junačka voljadne!

Jedva ga umiriše i svladaše da ne podvrisne: “Stoj! Budi mene miran!”

Mićan im, i njemu i ocu Soproniji, natoči po čašu rakije. Sletiše sa sviju strana Simeuna da im pripovjedi kako je dijelio mejdan s Asan-begom Čekom.

– Vi ‘oćete da vam to pripovjedim? E, moja djeco, istrovo je Švabo svijet, ispoganio i prevjerio. Ušla u narod nekakva nevjera i prokletstvo. Niko nikom ne vjeruje, pa se bojim da meni nećete vjerovati…

– Jest bogme, Simeune! Pošljednje je vrijeme nastalo, vidim ja. I vladike počeše ko i šikutovi nositi škrljake i šajcati se po čaršiji u po bijela dana sa švapskim rospijama, stid i’ i sram bilo Kristova lišca! – uzdahnu majstor Glišo i opet prezrivo pljunu.
Poslije dugog moljakanja i ustezanja, Simeun izvrnu čašu i poče:

– To je bilo prve neđelje iza ukopacije, a upravo na neđelju dana pred onaj moj, ako se počem šjećate, zulum u Bronzanom Majdanu, kad sam ono ‘nako po starinski malo preplašio Majdance i pokupio nešto nameta. ‘Ustrija je, ko što znate, bila već zastupila. Švapski soldati izišli su s jednim kapetanom na Kadinu Vodu, porazapinjali čadore, pa ‘nako ćute. Svijet se bio malo smirio, ali još, što ‘no vele, zaudara kokija od baruta. Tako to potraja jedno dva-tri dana, dok povikaše: “Eto, veli Turaka Krajišnika na Banju Luku! Eto i’ kažu, ko na gori lista!” Jedni će, čuje se, udariti, pod Derviš-agom Pozdercom, preko Poloja, pa na Bronzani Majdan, pa onda već preko sela dolje na Banju Luku; a drugi će – nali’-de, Mićane, još jednu čašu ocu Soproniji! – a drugi će, pod Asan-begom Čekom, krenuti sa Sane uz Kozicu, pa će prijeći na Tominom mostu preko Gomjenice i udariti na namastir. Tuj će, pogovara se, u'vatiti konak, večerati, šenlučiti, pa onda, upravo pred zoru kad se dijeli dan i noć, zapaliti crkvu i krenuti na Banju Luku. Tako se u ono vrijeme novtalo i govorilo, i ovo vam je, djeco moja i Srbovi moji, ko jedno istoričesko zbitije.

Svijet se jope’ uznemiri. Počeše ljudi sklanjati nejač i sermiju u zbjegove. Svejedno vam je, braćo, bilo ko kad čojek iza velikog umora legne da spava, pa ga upola sna probude.

Izišli ja, pokojni Partenija i Isaija u avliju, pa ‘odamo i jednako pogledamo u Gomjence i osluškujemo.

– Šta ćemo, braćo? Da bježimo? – uzvrti se Isaija.

– Šta ti veliš, Simeune? – okrenu se pokojni Partenija meni.

– Ja velim, ako ćete me poslušati: da svete knjige, ikone krstove, odežde i sve što se mogne iz crkve dignuti, sklonimo u zbjeg.

– Pa i ja tako mislim – utače se Isaija. – Onda bi veli, i mi mogli đegođ skloniti.

– Pa onda – nastavi' ja i ne gledeći na Isaiju, jer znam kakav je junak – pa onda da skupimo jedno pet-šest stotina ljudi, pa da branimo ovu našu svetu ćabu od prokleti' Agarjana.

Govorimo mi tako, dok uleti u avliju Stanko Daković:

– Eto, veli, Krajišnika uz Kozicu! Čuju se puške.

– Šta ćemo, pobogu braćo?! – uzvrtio se Isaija ko Ciganin u kotlu, pa drkće ko prut i 'oda gore i dolje po avliji.

– Šta je? Što si se uplašio toliko? Kaluđer si. Nemaš djece, pa da će, ako večeras pogineš, plakati gladna i gola za tobom. "Šta ćemo, pobogu braćo!" Dobro. Šjedićemo, pićemo i razgovaraćemo se ko i dosad, dok se ljudi ne skupe, pa…

– Tebi je, Simeune, uvijek do nekakve bresposlice! Glava, bolan, igra.

– U tebe igra, vidim ja, da mi i ne kažeš.

Prepo se Isaija, zamislio se, dok se nešto ne došjeti:

– Da zovnemo, veli, kapetana i soldate s Kadine Vode da nas brane?

– Teško onom koga drugi brani! – dočeka' ga ja k'o iz svog štuca; sastavi' vatru u vatru.

Popasno je doba. Sunce privilo kraj i već pada na zaranke. Puške učestale. Pucanj se sve bliže i bliže primiče. Isaija uzja konja i pobježe kapetanu na Kadinu Vodu.

– I stari su ti bježali, kukavico sinja! – viknu' ja i ispali' štuc za njim, onda naredi' momcima da sazovu ljude, pa šjedo' s Partenijom piti. – Uli'-de, Mićane, još jednu čašu ocu Soproniji!

– Uli', Mićane, uli', – ču se neko iz mraka. – Pa moreš i Simeunu jednu uzgred natočiti.

– Nek' je otac Sopronija zadovoljan i počestovan, a za me je lako! – reče Simeun, iskapi čašu, pa nastavi: – Skupi se svijeta puna, ravna ravcijana avlija. Sve naoružano do zuba došlo da brani od mrski' Agarjana ovu svetu crkvu. Pokojni Partenija – i u grobu mu 'vala! – izvalja cijelo cjelcato bure rakije iz podruma da se narod malo oslobodi i pribere.

– Pi'te, braćo i Srbovi moji! Bolje da mi popijemo nego Turci Krajišnici i Asan-beg Čeko, bulešiku mu njegovu i džamijski šiljak!

I boga mi, svijet se lijepo i podobro pribra. Stanko Đaković uze gusle, prevuče dva-tri puta gudalom, pa kliknu:

Svaka staza žali po junaka,
Ravni Azić Zalovaru starog,
A Tramošnja Tomu Đakovića,
Gomjenica Partu igumana,

I junaka Simeuna Đaka.

Vješt Stankela, bog ga ne ubiće, pa prevlači sitno po strunji, a grlo ukoritio, pa misli čojek: ne pjeva, već zajedno sa strunjom plače, jeca, cvili. Mene obuze nekakav silan merak, oči mi usplamćeše ko dvije žive žeravice, pa podvrisnu' koliko me grlo donosi:

– Stoj! Budi mene miran, Asan-beže Čeko, bulešiku ti tvoju!

– Ginućemo, braćo, svi ćemo ginuti za ovu svetu ćabu!

– Svi ćemo ginuti! – ode odjek gorom i planinom iz pet stotina grla.

– 'Vala narodu, koji će nas tako spominjati kad večeras poginemo, braneći Hristov oltar i svetu ćabu od mrski' i nečastivi' Agarjana! – jeknu pokojni Partenija ko uboden, a glas mu žalobitno zadrkta i suze ga obliše.

– To nešto, Simeune, mlogo žalobitno. Uli'-de mu, Mićane, jednu čašu.

– O, ljudi, ovo ukrstilo s obadvije strane, pa ne da oka otvoriti! – prošaputa zlovoljno Mićan i poče točiti. – Jadan li sam i kukavan, kako ću šjutra starješini izići na oči!

– Utoči, Mićane, uzgred i meni jednu – pruži mu i otac Sopronija čašu.

– Istina, oče Sopronija, to se čini čojeku žalostivno, ali ti je jedna žalobitna pripovjest, ko jedno, što veli Simeun, istoričesko zbitije – razlaže onaj u mraku.

– Da, da, djeco moja i Srbovi moji, mlogo sam ja crni' i mučni' dana preturio preko ove sijede glave braneći ovu svetu crkvu od nemilostivi' i bezbožni' Agarjana, te vam je i ovo ko jedno istoričesko zbitije! – uzdahnu duboko Simeun i pruži ruku da primi čašu.

– Pa to je, bolan Simeune, ko jedna istorija! – uzviknu otac Sopronija meko i kao malo začuđeno, pa izvrnu čašu naiskap.

– Tako je, tako, oče Sopronija: upravo ko jedna, što reko ti, istorija, ko jedno istoričesko zbitije, što kažu naše svete pravoslavne knjige – potvrdi Simeun, ispi čašu nadušak, otra brkove, napuni i pripali lulu, pa oduševljeno nastavi:

– Stoji narod spreman i naoružan. Svijetli se i škripi oružje, a čaša ide od ruke do ruke. Turci se sve više primiču. Puške jednako prašte, ne prestaju. U'vatila se, bože moj, ona barutna dumagija od neba do crne zemlje! Ništa se ne vidi, a podavi nas kokija od baruta. Dok odjednom udariše talambasi, ciknu turska borija, i pucanj prestade. Naša mrtva straža povika s Tominog mosta: "Čujte i počujte! Okrenuše Turci na Viluse! Uvano će u Donjem Pervanu pasti na konak!" – "Za mnom, braćo!" Vrisnu' ja ko…

– Ne, Simeune pobogu brate! Prevali koto, ako za boga jedinog znaš! – viknu preplašeno Mićan i uhvati ga za rukav, jer se bijaše u pričanju toliko zanio da bi udario u jurišu posred kotla da ga ne zaustaviše. Simeun se samo malo trže natrag, ni najmanje se ne zbuni već još oduševljenije i silnije nastavi:

– Za mnom, braćo! Za mnom, ko se časnim krstom krsti i čiji su stari na Kosovu kosti ostavili za vjeru i otečestvo! – vičem ja ko ris, a obuzelo me nekakvo snažno drktanje i

ognjevit merak, te od velike sile poče odeća na meni pucati.

– Za tobom i u goru i u vodu, delijo i vojvodo naš! – ode odjek gorom i planinom iz pet stotina grla.

Pokojni Partenija na brzu ruku očata vojinstvenu molitvu i sveti barjak, pa ga s blagoslovom predade Stanku Đakoviću. Onda mene ispovjedi i pričesti, a ostalu vojsku samo blagoslovi i poškropi vodicom. Opremi' se ja za tren oka. Dade mi Partenija svoju pancijer-košulju, gerenalsku kabanicu i onu škrljačinu što je neke godine, kad je išo u Kaursku, kupio od nekog Prajza u Zadru. Obuko' najprije pancijer-košulju – neće mi ni ona, mislim u sebi, biti naodmet – onda obuko' kabanicu, pa podobro natuko' škrljačinu, pripasa' sablju a štuc i ostragušu prebaci' preko sebe, pa se vrgo' đogi na ramena. Vrišti đogin poda mnom ko carski at, grize đem i razbacuje pjenu, propinje se na prednje noge, a iz stražnji' pršte varnice ko nebeske svjetlice. A kad pirne kroz nozdrve nećete mi, braćo, vjerovati… a kad vrkne i pirne kroz nozdrve, sa drveća polijeće lišće!

– Vjerujemo, vjerujemo, Simeune! Što ne bi' vjerovali? Uli'-de mu, Mićane, jednu čašu.

– Neka! Neću! – odgurnu Simeun osorno rukom čašu, jer je bio pao u onaj nepojmljivi, vatreni zanos kad svi živci dršću i trepere u ognjevitom oduševljenju, kad riječi živo pršte kao varnice, a slike se nižu neizmernom lakoćom, kad laž postaje istina u koju se tvrdom, kamenom vjerom vjeruje i kad se običan lažovčina pretvara u čudnovato, zagonetno stvorenje. – Ali, čujte vi šta će sad biti! – viknu Simeun i produži: – Pođosmo. Povrvi vojska, narod, za mnom ko, ne budi primijenjeno, ovce na solilo. Kod mlina neko povika:

– Stoj! Ko je?

– Vojvoda Simeun Pejić Rudar, đak od namastira Gomjenice i njegova ordija – javi po komandi barjaktar. – A ko ste vi?

– Ne pitaj, već udri! Zar ne vidiš da su balije, šiljak im džamijski! – povika neko iz ordije i ispali iz puške.

– Stoj, ne pucaj! – viknu' ja. – Stoj, ne pucaj! Drž'te se reda i komande! Ovo je turski asker. Da i' najprije pitamo, braćo, što traže oni ovuda?

– Ama što ćemo i' pitati, krst im nji'ov! – riknu ko lav pokojni Belemez i isuka nekakvu 'andžarinu da i' sve iskasapi.

– Stoj, ne sijeci! Stojte, braćo, ne sijecite, jer ovo mogu biti i naši ljudi – sinu meni nešto kroz glavu.

– Pa, braćo i jesmo vaši ako ste Srbovi – odgovara jedan a cepti na njemu ođeća ko da ga je groznica u'vatila. – Arna ne bi', veli, reko da ste Srbovi… Kakav vam je to vojvoda ko kakva švapska gerenalina… kapetanina! Zbilja, da to nije kapetan s Kadine Vode?

– Ama, kakav kapetan, kakvi naši, krst vam, 'oću reći šiljak džamijski! – zavitla Belemez 'andžarinom!

– Ne sijeci, Belemeze, ja sam… – David – viknu jedan malen čovjek, gotovo prirasto za zemlju.
– Ama, jesi li ti to, Davide? Iz daljine reko bi čovjek da si pravi mustapez. Ama, krsnog ti imena, đe nabavi mustapeskuođeću? O, ljudi, ljudi! – čudi se Belemez i oblijeće oko njeg'. Ko bi, veli, reko i pomislio da je ovo David Štrbac! U svašto li se ovaj čojek pretvara, Kriste, istini bože!

– Ne pretvaram se od bijesa, već od nevolje ljute, braćo' Asan-beg će na namastir! – uzdahnu David, pa se okrenu meni: – Junače i branitelju ove naše svete ćabe, tvoja glava prva će pasti. Turci su ljuti na te i na oca Parteniju, jer se pronio glas p'o Krajini da ste vas dvojica krijući oko ponoći svake noći dobivali nekakve nesretne depešine iz Crne Gore, i od srpskog knjaza iz Biograda. A sad se jope' govori da ste vas dvojica neke noći u gluvo doba nekakve čet'ri proklete i nesretne depešine – iz Beča dobili. 'Vamo, vele, oko Sane svak' vjeruje da ste vi doveli Švabu u Bosnu.

Istom to David govori, a od Tomina mosta puče puška, pa se razliježe pjesma i popjevka:

– Kurvo kučko, Simeune Đače! Kurvo kučko, Parto kaluđere! – Poznado' mu grlo.

– Eto ga, na moju dušu! – povika neko. – Ama, kakva je to naša mrtva straža? Oni javiše da Turci okrenuše na Viluse, a vidi sad!

– Straža je pobijena, a ono je bio balijski marivetluk – veli pametni David.

– Kurvo kučko, Simeune Dače! Kurvo kučko, Parto kaluđere. Jeste li mi konak pripravili? – gigija i popjeva Asan-beg.

U meni uzavre krv. Poče odeća na meni od nekakve siline i pasjaluka pucati. Obodo' konja, pa podvrisnu':
– Kurvo kučko, Asan-beže Čeko, u susret ti ide Simeune! Vrišti at poda mnom, baca pjenu, propinje se na prednje noge a ispod njeg sijevaju varnice ko nebeske svjetlice. A kad vrkne kroz nozdrve, – more biti da mi nećete vjerovati – kad pirne i vrkne kroz nozdrve, sa drveća polijeće lišće! Sretosmo se. On sam, ja sam. Ja podvrisnu' koliko me grlo donosi:

– Stoj! Budi mene miran, kurvo kučko, Asan-beže Čeko!

Kad me ugleda, prepade se silno, poblijedi, obamrije. Oružje mu ispade iz ruku.

– Sjaši, balijo! – zagrmi' ja i naperi' štuc. On sja i stade ko ukočen, onijemio od stra.

– Bacaj sve što imaš od oružja uza se još! Pobaca sve.

– Uzjaši, Turčine! – vičem ja i uvijek držim naperen štuc – nije štuc već majku svoju. – Sjaši, Turčine; uzjaši, Turčine, balijo; uzjaši, jope' balijo! Sjaši, Asane; uzjaši jope', Asane! Sjaši, beže; uzjaši jope', beže! Sjaši, Čeko; uzjaši jope', Čeko! – komandijeram ja, a on sja'iva i uzja'iva.

– Aman, dosta.

– Nije dosta, nije. To se tebi čini, Asan-beže, da je dosta! – drmnu' ga štucom među pleći i viknu':

– Nek' sjaše asker da uzjaše bašibozuk! Nek' sjaše bašibozuk da uzjaše carski redip! Nek' sjaše carski redip da uzjaše carski suharija! Nek' sjaše carski suharija…

– Aman, dosta je; aman, dosta je! – viče Asan-beg, a oznojio se pa jedva diše.

– Nije dosta, Asan-beže, nije! To je pred večeru, pa ćeš bolje i slađe jesti. To je, Asan-beže, i zdravo u jednu ruku. – Drmnu' ga jope' štucom i podviknu': – Nek' sjaše suharija da uzjaše subaša! Nek' sjaše subaša da uzjaše paša! Nek' sjaše paša da uzjaše vezir! Nek' sjaše vezir da uzjaše valija! Nek' sjaše valija da uzjaše gazija! Nek' sjaše gazija da…

– Aman, dosta je! Pomagajte, ljudi!

– Ama, nije dosta, Asan-beže. Šta je tebi večeras? E kad si se umorio, uzmi tu serdžadu iz terkija i prostri je, pa malo odmori.

Prostrije on serdžadu i poče da sjeda.

– Ne šjedaj, Asan-beže! – viknu' ja i drmnu' ga jope' štucom među pleći. – E, baš ti ja ništa ne znam, Asan-beže' bolje ćeš se na konju odmoriti. Jaši!

– Livše će mi biti na travi.

– Neće, Asan-beže, neće. Mene ti pitaj! bolje ja to od tebe znam. Jaši, šiljak ti džamijski! – puče štuc po leđima, i Asan-beg uzja.

– Ama šta je to večeras, ako za boga jedinog znaš?! Ubi' me, ne muči me više. Alal ti krv, ubi' me! – preklinje Asan-beg. – Alal ti krv i ovog i onog svita.

– Šta je tebi, Asan-beže, večeras? Da se nijesi zbilja bogami, umorio? E, baš ja ništa ne znam! Sjaši, sjaši, livše će ti biti na travi. I ti imaš pravo. Skini uzgred i sedlo, pa se malo nasloni i odmori, u tom će ti i Partenija pripremiti gospocku večeru. Nadamo se mi tebi ima neđelja dana. Doveli smo i dvije Vlahinje. O, da i' vidiš, Asan-beže, pa da ti se oči dvije nagledaju, dao bi pola Krajine!

On skide sedlo, šjede, pa se malo nasloni i oda'nu, a ja potego' ostragušu među pleći:

– E, baš ja, Asan-beže, ništa pod bogom živim ne znam, a vidim ne znaš ni ti. Jaši! Najbolje se bolan, čojek more na golu konju odmoriti kad je zorli umoran. Jaši, Jaši!

– Aman, šta činiš večeras sa mnom?! – jeknu Asan-beg i jedva uzja gola konja.

– Ništa zlo, Asan-beže, ne činim. Dijelim mejdan.

– Aman, zar se tako dili mejdan?

– 'Vako dijeli mejdan Simeun Pejić Rudar, đak od namastira Gomjenice, ako nijesi počem znao. On drukčije ne zna. Ubi' ga, Asan-beže, posijeci, on drukčije ne umije. A

baš bi mu drago bilo kad bi i drukčije znao, ali šta ćeš kad ne zna!

Sjaši, uzjaši! – vičem ja, štuc mu ispravlja leđa, a on sja'iva i uzja'iva na onako gola konja. – Sjaši, uzjaši! Sjaši, uzjaši! Sjaši, uzjaši! Sjaši, uzjaši! Sjaši…

– Dosta je, ako za boga jedinog znaš!

– Nije dosta, bolan Asan-beže! Još jedno dvije-tri'iljade puta, pa će biti dosta, da ti i ne kažeš… Sjaši, uzjaši! Uzjaši, sjaši! Uzjaši, sjaši! Sjaši, uzjaši! Sjaši, uzjaši!

Srce mu prepuče. Udari mu krv i na nos i na usta, i na uši i na oči. Stra'ota, braćo, pogledati! Šta bi vam, djeco moja i Srbovi moji, više duljio? Sve vam je ovo ‘vako bilo, i ovo vam je ko jedno istoričesko zbitije – završi Simeun kao s nekom tugom.

Onaj iziđe iz mraka, poljubi ga u ruku, i pruži mu čašu hladne rakije:

– Ovo sam ja cijelu veče za tebe ‘ladio, delijo naš i branitelju ove naše svete ćabe! Primi ovu čašu, nazdravi mi, oprosti mi i blagoslovi me!

– ‘Vala ti, sinko, na tvojoj časti i čestvovanju: Bog nek’ te blagoslovi, ova sveta crkva i otac Sopronija! – jedva izgovori Simeun i prinese čašu ustima, a suze ga obliše.

Petar Kočić 1877-1916

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.